

Exchange of experience and professional development: The use of the English language helps law enforcement officers to exchange experience and knowledge with colleagues from other countries, which contributes to professional development and progress in the field of law enforcement. International conferences, seminars and trainings are held in English, so knowing English helps to keep abreast of the latest trends and advanced methods of work in the field of law enforcement [4].

Therefore, the use of English during the interaction of law enforcement officers with the population opens many opportunities for improving communication, increasing efficiency and ensuring public safety. This requires law enforcement officers to have a certain level of command of the English language and to take into account cultural aspects. English is an important tool for any law enforcement officer working in a modern and globalized world.

References:

1. Hale, C., & Victor, D. (2012). *The Limits of Language: Policing Methodology and Multilingual Communities*. Taylor & Francis.
2. Weathered, L., & Torriti, M. (2019). Community Policing and Multilingual Communication: Public and Police Perceptions in a Linguistically Diverse Society. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 13(1), 32-50.
3. Vanclay, F., & Higgins, M. (Eds.). (2019). *Handbook of Language and Communication in Public Administration and Public Management*. John Wiley & Sons.
4. Mackey, A., & Gass, S. (2016). *Second Language Research: Methodology and Design*. Routledge.
5. *Cultural Diversity and Law Enforcement: Assessing the Effectiveness of Language Access Provisions: A Resource Guide*. (2011). U.S. Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services.

Анатолій ПОПОВСЬКИЙ,
професор кафедри українознавства
та іноземних мов
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор філологічних наук, професор

ВИБОРЮЙМО ПОВНОПРАВНЕ ПРАВО НА ВИСОКУ КУЛЬТУРУ МОВИ – ВАЖЛИВОГО ЧИННИКА ДЕРЖАВОТВОРЧОГО, ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО І ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

1. Попри те, що Україна виборола право на незалежність і за 30-ліття її існування відбулося чимало суспільних змін, питання державотворчої функції української мови і її культури лишається й до цього часу на узбічній течії самопливу. З погляду законодавства все виглядає в світлі демократичної

досконалість, а дійсний стан сучасного життя засвідчує живучість тягучого шлейфу колоніальної русифікації як у живому, так і в писемному мовленні на рівні граматичних норм української мови. Більше того, на зміну столітній русифікації нині взялися ретельно культивувати вивчення англійської мови як мови міжнародного спілкування. То ж цілком закономірно постає питання: а чи можна досконало опанувати іноземну мову, коли досконало не володіємо літературною нормою своєї рідної мови, а суржикуємо на всіх рівнях здобутої громадянами різнодержавної освіти (радянської і пострадянської). Тут доречно пригадати дотепну оцінку ставлення до рідної мови класиків українського Слова Тараса Шевчека: *«І всі мови слов'янського люду – всі знаєте. А своєї дастьбі... Колись будем і по-своєму глаголить, як німець покаже»*, Володимира Самійленка: *«Там пани всі мови знають, крім своєї, крім своєї»*, і мудру пораду Кобзаря: *«Не дуріте самі себе, учітесь, читайте, і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь»*. [1].

2. Мова є державотворчим кодом нації, яскравим виразником її ідентичності і своєрідним диференціатором у сприйнятті **свій – чужий**, визначаючи національну свідомість особистості й патріотичні почуття до своєї Батьківщини, які сколихнули козацьку пам'ять і звитягу українства у зв'язку з віроломним вторгненням рашистів-«асвабадителів», які століттями підступно декларували дружбу і братство народів... Ось і добратались до 10-літньої війни, мобілізуючи всі сили на визволення окупованих територій. Війна прискорила процеси декомунізації, дерусифікації, ліквідації УПЦ Московського патріархату, виявила хабарників (**переважно судової системи** – ексголова Верховного суду Микола Пшонка, ексголова Конституційного суду України Олександр Туницький, ексголова Верховного суду Всеволод Князев, суддя Верховного суду Сергій Стороженко та ін., **суддів міських і районних регіонів України** – Сергій Лазюк, суддя Держинського районного суду м. Харкова, Ганна Білик, суддя Броварського міськрайонного суду м. Київ, Олександр Білик, Андрій Новак, Микола Чаус - судді **Голосіївського та Дніпровського райсудів м. Київ** та ін.; **прокурори** (експрокурор Генеральної прокуратури України Олександр Матюшко, прокурор-зрадник Старобільської окружної прокуратури Луганської обл. Вадим Латка та ін.), **адвокати** (Петро Бігун та ін.), воєнкоми (Євген Борисов м. Одеса), численних зрадників, колаборантів і посіпак Кремля (Янукович, Азаров, Деркач, Медведчук, Шуфрич і їм подібних). Україна заговорила українською мовою... Заговорила, але чи престижно говорити у незалежній Україні мовою колонізатора, голодомора, окупанта, убивці, гвалтівника, грабіжника, ката, який і нині дотримується жорстокої політики російської імперії, СРСР щодо знищення українського народу. Виявляється, як свідчать ЗМІ, престижно для тих, чия свідомість перебуває в полоні московської путінської ідеології, хто може хамовито образити захисника, який проходить реабілітацію, або шкодувати за минулим раєм комуністичної імперії і вперто реабілітовувати історію й культуру «руського мира» не

тільки в побуті, але й в аудиторіях середніх і вищих навчальних закладів. То ж маємо використовувати такий прошарок як власне українських перевертнів, так і зальотних ревних прихильників «русского мира».

3. Мова формує інтелектуальні здібності, культуру членів суспільства і віддзеркалює загальноосвітній рівень нації на тлі світової культури. Та, на жаль, всі державотворчі процеси в незалежній Україні щодо питання повнокровного функціонування української мови лишається відкритим і вельми вразливим чинником нинішнього суспільства як у загальнопобтовому вжитку, так і в освітній системі навчальних закладів. У засобах масової інформації час від часу з'являються повідомлення про відвертих і зятятих місцевих мешканців, педагогів, прихильників повзучої русифікації не тільки у середніх, але й у вищих навчальних закладах. Так, наприклад, блогер із Дніпра Єлизавета Кошляк записала відео, в якому в агресивній формі намагалася довести своїм підписникам, що всі мешканці Дніпра розмовляють російською мовою. Також вона заявила, що вчила українську в школі і знає її, але переходити на неї не буде. І звинуватила україномовних людей у тому, що це спричинило до виникнення повномасштабної війни:

*«Є довбой*би, які мені кажуть: «Через таких, як ти, ми страждаємо». Б**ть, через таких, як ви, ми страждаємо. Через таких людей, які створюють ще більше проблем. Знаєте, чому у нас війна, тому що тут утискають російськомовних! Або ось у таких інформаціях: Паплюжила усе українське – директорку» мелітопольської школи судитимуть за державну зраду (LBNEWS.TODAY). Підозра у колабораційній діяльності оголошена «директорці» мелітопольської школи. Мешканка Мелітополя прийняла пропозицію окупантів та добровільно зайняла керівну посаду. Зрадниця спланувала та організувала освітній процес відповідно до вимог російського законодавства. За її вказівкою у школі заперечують існування наших культурних цінностей та традицій. Спотворюючи історичні факти зрадниця провокувала у підростаючого покоління ненависть та агресію до усього українського. (22/03/2023 <https://lbnews.today/paplyuzhila-use-ukrayinske-direktorku-melitopolskoyi-shkoli-suditimut-za-derzhavnu-zradu/>).*

Працювали на окупантів: двом вчителькам оголосили про підозру.

Служба безпеки заочно повідомила про підозру в колабораційній діяльності двом освітянкам із села Микільське Херсонської області. Вони впроваджували російську освіту під час окупації правобережжя Херсонщини UA.NEWS 15 березня 2023 (<https://ua.news/ua/ukraine/rabotali-na-okkupantov-dvum-uchitelnitsam-obyavili-o-podozrenii>).

Більше того, культура усного і писемного мовлення працівників вишів лишається ще на рівні успадкованого живучого суржика і в навчальному процесі академічних груп (лекції, семінари, практичні, лабораторні заняття), і поза навчальному зокрема. Від часу проголошення суверенітету й донині це питання постійно в полі зору науковців (П.Гриценко, К.Глуховцева, Л.Масенко, І.Фаріон та ін.), письменників (Л.Костенко, А.Погрібний,

В.Яворівський, С. Жадан, І.Роздобутько), діячів культури (В.Білоножко, С.Вакарчук, С. Гіга), педагогів (О.Коноваленко, Л.Ніцой), духовних пастирів (Любомир Гузар, митрополит Епіфаній), як-от:

«Якщо ми сьогодні воюємо не за гідність людського життя, не за право на життя від зачаття до природної смерті, якщо ми не будемо в Україні культуру життя, не будемо державу життя, то за що ж тоді воюємо? І цей саміт вже у своїй назві дає глибоку відповідь: ми воюємо за життя, за гідність і за перемогу. Ми воюємо за Україну!» — наголосив Глава УГКЦ Патріарх Святослав під час виступу у Києві 10 червня 2023 р. на Міжнародному саміті «Україна – Життя. Гідність. Перемога», присвяченого питанням головних пріоритетів України майбутнього – захисту життя і гідності людини, захисту дітей і сім'ї» [2].

4. Міністерство освіти й науки України, на жаль, і до цих пір страждає на тимчасових і слабочинних очільників, які не відзначалися науковою добросовістю й спокійно відсиджувалося в своїх кабінетах, не реагуючи на критику журналістів і громадськості. Їхнє реформування призвело до того, що з року в рік скорочується кількість годин у вищих навчальних закладах щодо вивчення державної мови на кшталт «Українська мова професійного спілкування» (перший семестр для першокурсників, бо, бачте, вони ж це освоїли в середній школі!?). То ж як треба розуміти настанови великого французького енциклопедиста, філософа просвітителя 18 століття Вольтера про те, що іноземну мову можна вивчити за 6 років, **а рідну – вивчати все життя**. Міністерські чиновники чомусь не враховують того фактору розуміння і засвоєння мовного розмаїття рідної мови у шкільні роки і в студентські – це різне вікове сприйняття широкого спектру законів граматики і багатства художніх виражальних засобів усталених літературних норм. Адже національна свідомість і світогляд підростаючого покоління формується завдяки мові – найважливішому фіксаторові вікових здобутків людства в усіх галузях науки, техніки, культури і т.п. А безпідставне щорічне скорочення кількості годин на опанування державною мовою, вилучення з програми навчання таких курсів, як «Ораторське мистецтво», «Етнографія», «Історія української культури», «Культура мовлення», «Лицарі боротьби за волю й незалежність України», «Зрадники України» та ряду спецкурсів, що поглиблюють культуру мови і патріотичні почуття до Батьківщини не сприяють вихованню високих культурних мовних навичок в усному й писемному мовленні, оскільки сьогоденні першокурсники, зважаючи на масове поширення інфекційного захворювання (ковід 19) та віроломний напад РФ на Україну, мають досить значні прогалини в набутих дистанційним способом навчання знаннях з української мови, української літератури, стилістики, культури мовлення та інших дисциплін.

5.Основи міцного підґрунтя високоморального українського суспільства мусять формуватися в свідомості підростаючого покоління на загально визнаних навчально-виховних програмах, вибудованих на творчих

здобутках просвітителів України. Націєтворчий процес українства – це вельми тривалий процес духовного й інтелектуального становлення особистості в родинному середовищі, дитячих, середніх, вищих навчальних закладах, трудових колективах, де основним критерієм трансформації й опанування знань мусить бути державна мова. Але одна річ - декларувати статус державної мови, друга – гарантувати й контролювати (а не пускати на самоплив) її повноцінне функціонування і захист від будь-яких зазіхань московитів та доморощених перевертнів. То ж варто завжди пам'ятати настанови тих, хто присвятив життя святим оберегам мови свого народу:

«Рідна мова – це найособистіша і найглибша сфера обстоювання свого «я», коли воно є, своєї особистої і національної гідності. Та річ не тільки в цьому. Річ і в об'єктивній природності, необхідності, доцільності рідних мов та мовного розмаїття в багатонаціональному світі, річ в об'єктивній цінності їх для картини світу, річ у тому, що з умиранням усякої, а особливо розвиненої національної мови, людство назавжди втрачає одну із сторінок своєї духовної історії, стає біднішим і несправедливішим» (Іван Дзюба: 1, с.147).

«Нещасна, неправдива людина, що добровільно й легко зрікається рідної мови; щаслива, праведна людина, що в радості й горі будує слово своєї землі. Нещасні, прокляті батько й мати, що сплоджують перевертнів; щасливий, непереможний народ, що породжує своїх захисників і оборонців» (Борис Харчук: 1, с.149).

«Знання рідної мови визначає багатство, широчінь інтелектуальних і естетичних інтересів особистості. Той, хто не знає рідної материнської мови або цурається її, сам засуджує себе на злиденність душі, стає безбатченком» (Василь Сухомлинський: 1, с.196).

6.У дійсності сучасного сьогоднішнього поки що не маємо тісного взаємозв'язку культурно-мовного впливу на широкий загальний українського суспільства. Якщо в освітніх закладах хоч за куцими навчальними програмами прищеплюється мовно-літературна норма, то в засобах масової інформації – телебаченню, радіомовленню, періодичній пресі - питання мовної культури скотилося до рівня байдужого самопливу в продукуванні нецензурщини, вульгаризмів, засилля іншомовних слів, калькування, мовних покручів тощо. Чого варта щоденна культивування Вадимом Міським фейків, які починаються і закінчуються «руськоязичним матьорим матюччям», що вже заповонило в спілкуванні підрастаюче покоління?! То ж цілком закономірно виникає питання: «А хіба потрібне таке настирливе нав'язування іншомовного слова **фейк**, коли в українській мові є достеменно зрозумілий синонімічний ряд слів для всіх верств нашого населення – *брехня, вигадка, вимисел, витівка, неправда, чутки* та ін.». То ж у радіо- і телемовленні треба дотримуватися міри і бережного ставлення до своєї мови, бо, як кажуть тверезомислячі поляки, що **занадто, то не здорово**.

7. Байдужість до культури в усному й писемному мовленні сприяє засміченню мови, порушенню усталених лексичних і граматичних літературних норм як у приватному спілкуванні, так і в засобах масової інформації, які зобов'язані демонструвати зразки високої мовної культури, а не популяризувати матюччя, словесну зеківщину типу *блін, кльово, чувак, обалденно, хавать*; культивувати замість власних загальновідомих слів іншомовні запозичення: *креативно, кейси, маніторити, донатити, логістика, месендж, дискурс* та ін. або, нехтуючи наявним семантичним багатством української синоніміки, насаджувати активно такі експресивно-мовні одиниці, як **круто!** Внаслідок чого така *мовна крутизна* в засобах масової інформації скочується до деградації значення слова й культивує такі алогічні покручі, як-от: *«Універсальна літня зачіска, яка пасує всім: Блейк Лайвлі показала крутий приклад (фото)» зам. подала зразок гарної, елегантної, чарівної зачіски тощо.*

8. Отже, до питання мовної культури Міністерство освіти і науки мусить постійно привертати особливу увагу в усіх освітніх закладах, забезпечуючи їх відповідно до вікових категорій (дитячий садок, школа, технікуми, училища, вищі навчальні заклади) ґрунтовними навчальними програмами і посібниками з достатньою кількістю годин для опанування української мови, ораторського мистецтва, декламування та спецкурсів. Реалізовувати цю важливу вимогу сучасного суспільства мають високоерудовані фахівці освітніх закладів і засобів масової інформації, очищаючи свої колективи від тих, хто не дбає про культуру рідного слова і високий інтелектуальний рівень українства, яке веде жорстоку боротьбу з оскаженілим рашизмом за волю й незалежність своєї Батьківщини.

Література

1. Мово рідна, слово рідне!.. Київ: Веселка, 1989. 282.
2. «Якщо ми не будемо в Україні культуру і державу життя – за що ж тоді воюємо?» Глава УГКЦ. 10.06.2023. URL : https://risu.ua/yakshcho-mi-nebuduyemo-v-ukrayini-kulturu-i-derzhavu-zhittya--za-shcho-zh-todi-voyuyemo--glava-ugkc_n140071